

A kör, körforma, mint alapvető design elem a kortárs tájépítészetben

Schlága Zorka

Tájrendező és kertépítő mérnök, alapképzés, nappali munkarend

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Belső témavezető: Eplényi Anna Vivien PhD, egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Budai Campus, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet, Kertművészeti és Kertépítészeti Tanszék

Külső témavezető: -

Kutatásommal a céloom egyrészt az volt, hogy megismerjem a kör-forma kiindulását, alkalmazási formáit a kertművészet-történeti korszakokban; valamint megfigyelni a jelentőségét, előfordulását a kortárs tájépítészet sokszínűségében. A körforma előfordulását konkrét példákon keresztül mutatom be, ahol megfigyelem a forma megjelenési változatait, feltérképezem a konceptuális háttérét és feltárom a célját, üzenetét. A dolgozat elkészítésének egyik fő kiindulópontja egy Landezine cikk volt, amely összegyűjtött körformával foglalkozó projekteket. Ezt követően vizsgálatom megkezdését először kerttörténeti példák áttekintésével és megfigyelésével kezdtem. Majd a kör, mint forma értelmezésével foglalkoztam, mind matematikai, mind elvontabb szemszögből. Ezek után megvizsgáltam, hogy jelenleg hol és milyen körülmények között, milyen funkcióval találkozom a formával a tájépítészet során. A kereső-feltáró kutatás során 70-80 projekt áttekintését követően kétféle esettanulmányt készítettem: 20 db egyszerűbb és 5 db komplexebb, nagyobb tájépítészeti projekten keresztül vizsgáltam magának a formának a megjelenését, konceptuális háttérét és üzenetét. Saját szempontrendszer alapján megfigyeltem és jellemeztem ezeket a projekteket. A komplexebb tájépítészeti projektek szemléltetéséhez A/3 méretű tablókát készítettem, melyen a tervezés részletei, illusztrációk, megállapítások és összegző szövegek találhatóak.

A kutatás során megállapítottam, hogy az eddigiekben vizsgált tájépítészeti projektek alapján, a kisebb, kevésbé komplex, egyszerűbb építmények esetén a kör és a körforma leginkább a szabályos formájában jelenik meg. Ez a megjelenés az esetek többségében konkrét épített elem, például egy köztér vagy pedig egy mintázat. Azt is észrevettem, hogy ezzel a formával nehéz dolgozni, nem rugaszkodnak el a szigorú, szabályos körtől és teljes egészében alkalmazzák. A városi közterületi felhasználás domináns, mint például parkban valamilyen zöldfelületi elem,

játszótér vagy köztéren, mint művészi alkotás, installáció. A körforma minden esetben központi elemként jelenik meg a tájépítészeti alkalmazásban. A központosságából adódóan mindig odavonzza a látogatót, irányt ad, vagy meghatároz valamit. A projektek vizsgálata alatt észrevettem, hogy a körforma alkalmazásának céljai között a közösségszervezés és közösségépítés rendszeresen jelen van. A formának kapcsolata van a közösséggel vagy kapcsolat létrehozására invitál. Ezek a kapcsolatok oda-vissza is működnek, így a kör „bezárul” és egy végtelen oda-vissza áramló, ciklikusság alakul ki.